

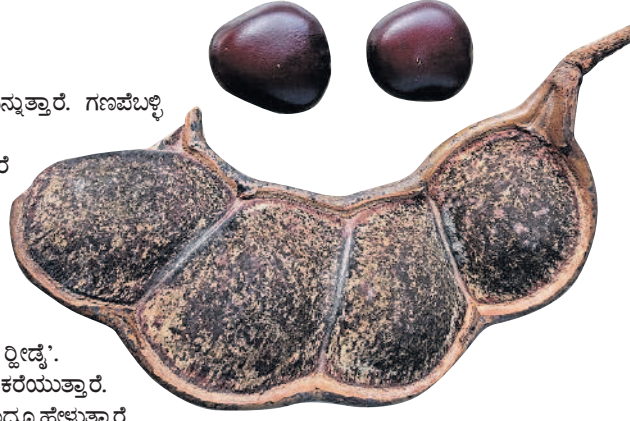
ನುಣುಪಾದ ಗಣಪೆಕಾಯಿ

ಇದು ಗಣಪೆಕಾಯಿ ಮತ್ತು ಬೀಜ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಗಣಪೆ ಬೀಜಕ್ಕೇ ಗಣಪೆಕಾಯಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಗಣಪೆಬಳ್ಳಿ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮರಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಹಬ್ಬುತ್ತದೆ.

ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಮೇಲ್ಮೈ ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಗಣಪೆ ಬೀಜ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದರೆ ಪುಸುಕನೆ ಜಾರಿ ಹೋಗುವಷ್ಟು ನುಣುಪಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಫ್ರಿಕಾದ ಕೆಲವು ದೇಶೀಯ ಔಷಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಬೀಜದ ಒಳಗಿನ ತಿರುಳನ್ನು ತಂಬಾಕಿನೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಜಗಿದು, ಮಲಗಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಕನಸುಗಳು ಬೀಳುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಆಫ್ರಿಕನ್ನರ ನಂಬಿಕೆ. ಹಲ್ಲುನೋವು, ಎಲುಬು-ಕೀಲು ನೋವುಗಳಂಥ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಇದರಿಂದ ತಯಾರಿಸಲಾದ ಮುಲಾಮನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುವುದಂತೆ.

ಫ್ಯಾಬಾಸೀಸ್ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಗಣಪೆಕಾಯಿಯ ಸಸ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಹೆಸರು 'ಎಂತಡಾ ರ್ವೀಡ್ಸ್'. ಇದನ್ನು ಆಫ್ರಿಕನ್ ಡ್ರೀಂ ಹರ್ಟ್, ನಿಕರ್ ಬೀನ್, ಸೀ ಬೀನ್ ಮುಂತಾದ ಹೆಸರುಗಳಿಂದಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಬರಾಬಿ ಎಂದೂ, ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಬಿದಾಂತ, ಮಲೆಯಾಳಂನಲ್ಲಿ ಮಲಮಂಜಡಿ ಎಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾ ಸಮುದ್ರ ತೀರಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪಶ್ಚಿಮಘಟ್ಟ, ತಮಿಳುನಾಡು, ಕೇರಳ, ಆಂಧ್ರ ಮುಂತಾದೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಗಣಪೆಬಳ್ಳಿ ಈಗ ವಿನಾಶದ ಅಂಚಿನತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿರುವುದು ವಿಷಾದದ ಸಂಗತಿ.

—ಟಿ.ಎಂ. ಜಗದೀಶ್, ಕುಪ್ಪಳ್ಳಿ

ಬೇರು ಬಿಟ್ಟ ಹಕ್ಕಿ

ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಹಸಿರು ತೋಟ, ಅದರಾಚೆ ಬೆಟ್ಟ, ಕಾಡು. ಉತ್ತರಕನ್ನಡದ ಮುಂಡಗೋಡ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹಳ್ಳಿ ಚಿಪಗೇರಿ ಕಂಚಿಕೊಪ್ಪದ ಕೃಷಿಕ ರಾಜೇಶ್ ಅವರಿಗೆ ನಿತ್ಯದ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಪ್ರಾಣಿಪಕ್ಷಿಗಳ ಕೂಗಿನೊಂದಿಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಪ್ರಭಾವವೇ ಎಂಬಂತೆ ಅವರು ಮನೆತುಂಬ ಬೇರುಬೊಗಟೆಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಆಕಾರಗಳನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳಿಂದ ಮನೆಯ ಒಳಾಂಗಣ ಅಲಂಕಾರ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಿಸರ್ಗದೊಂದಿಗೆ ಬದುಕುವ ನಾವು ಬೇರುಬೊಗಟೆಗಳಲ್ಲೂ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಆಕಾರ ಗುರುತಿಸಿ, ಬಿಡುವಿನ ಸಮಯದ ಸದ್ದಿನಿಯೋಗವಾಗಿ ಕಲಾವಂತಿಕೆ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಯಾವುದೇ ಕಲಾಪ್ರದರ್ಶನಗಳಿಗೂ ಹೋಗದ ಇಂತಹ ಹಲವು ಕಾವ್ಯ ಶಿಲ್ಪಿಗಳು ನಿಸರ್ಗದ ಸಹಜ ನಿರ್ಮಾಣಗಳಾಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ಕೈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ, ವಾರ್ನಿಶ್ ಬಳಿದು ಕಲಾಕೃತಿಗಳ ಸೊಬಗು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಕೃಷಿಕನ ಕಲಾ ಹವ್ಯಾಸ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ.

—ಅರ್ಚನಾ ಬೊಮ್ಮಳ್ಳಿ, ಶಿರಸಿ

ಕನ್ನಡಿ ಬೀಳಲು!

ಕರಾವಳಿಯ ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ತೆಂಗು, ಕಂಗು ಮತ್ತಿತರ ನೇರ ಮರಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಲೂ ಬಳಸಿ ಮೇಲೇರುವ ಪರಾವಲಂಬಿ ಸಸ್ಯವೊಂದು ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿದೆ. ಹಾವುಗಳಂತಹ ದಪ್ಪ ಹಸಿರು ದಂಟುಳ್ಳ ಈ ಬೀಳಲುಗಳು ಮೊದಲ ನೋಟಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿ ಹಾವೋ ಎಂಬಂತೆ ಗೋಚರವಾಗಿ, ಮಕ್ಕಳು ಸನಿಹ ಸುಳಿಯಲು ಹೆದರುತ್ತಾರೆ!

ಈ ಸಸ್ಯವನ್ನು ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ 'ಕಂದಡಿಬೂರು' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡಿ ಹಾವಿಗೆ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ 'ಕಂದಡಿ' ಎನ್ನುವ ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಿಗರು 'ಕಂದಡಿ ಬೀಳಲು' (ಬೂರು= ಬೀಳಲು) ಎಂಬುದಾಗಿ ವಾದಿಕೆಯ ಹೆಸರಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ನಿಜ ಹೆಸರು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

ಎಲೆಗಳು ಒಂದಡಿ ಉದ್ದದಷ್ಟು ವಿಶಾಲವಾಗಿದ್ದು ಅಂಡಾಕಾರದಲ್ಲಿದೆ. ಇದರ ದಂಟಿನ ರಸವನ್ನು ಶುಂಠಿರಸ, ಈರುಳ್ಳಿರಸ, ಜೇನುತುಪ್ಪದ ಜೊತೆ ಬೆರೆಸಿ ಒಣಗಿಸಿ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಮಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳ ಅಪಸ್ಮಾರಕ್ಕೆ ಔಷಧವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ!

—ರಮಣ್ ಶೆಟ್ಟಿ ರೆಂಜಾಳ್, ಮುಂಬೈ

